КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, кІаштаІихетаг!

ШОАТТА, 7 ОКТЯБРЬ, 1967 шу. № 119 (4444). Мах 2 коп.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советаьлг Союзан Коммунистическа парте Нохч-ГІалгІай аймо Нохч-ГІалгІай АССР Лаьхьаьчарна Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

ПАРТЕ РЕШЕНЕШ— НАХА ЮКЪЕ!

Хьалха цІаннан а йиц ца луш дог чу латташ событеш н. Кепаточа аре ваьдьхьинга а массенан дешаран хьанца нийсдеш дІаттаран дене документашц да. Йухьхьан ша тайна событеш ца эттара тІехьаьгІа шинна КПСС ЦК Пленум. Йухьхьан ша тайна документашц дар Пленумна решенеш. БоргІачча советан наха чІоагІа, цІеначе дог ІаьгІна къаьдаьлаш тІаийцер уш, хІинца эьлча ун хІара нахьаьгІачкечу дега гаргара а аза а йиллаьнц, цер тІа цун вахара хьаннгаш дешьдарг дийр.

«ЦК Пленумна решенеш эйзачун тІехьаьгІа сонен са новкъостаьгІан эгІара хьаьда дог чу доссар — чІоагІа гІаддахар. — ваьнар Горьковски автозаводе мастера А. П. Афанасьева. — Вей Дахьх бахьан, дог тийшин Пубননин цкий новкъа йеззаш ворх новкъостаьгІан обкомаш бахьан гІаддахьар».

Болаттина, Іаьлешитте дукха рузьйа эш хаттаьв аьтар тоадеш йоккхий нерганнгаш чанкъхьара, хІаьта ца ер низ нахччарбаш тоаме вегІаьчеч обкомашца мара. Хаьлха вахар дІаьхьа тоаьара чанкъхьаьчарна вегІаьчеч гІуллакхаш ешаьлгІачеч стаьй низ бо йолаьш чІоагІан хиларг тешаш, карттера де лорхІар хьаьхьагІачкий ираз дечаьш хьалитІигга ловаш йолча вай парте лаьаьбу ленинскин нинъ мийса хиларг лорхІ нахь.

Партийн организацийн эгІара хьалхьарча эгІаьлаьра дечхар — ЦК Пленумна решенешта ширдача масштабашка пропаганда йеаьрмаг, пятилетка заданеш тоаме нахччаьшар, Дахьан низ дІаьхьа чІоагІаьра советсан мехка нисаьш хьинарн карчагІа а ловкъаш, ун баррагача кьаьстаьлхьей сакхетеш чу пхьечаьр. Уш ер-шинарг — бокхьачч лаьаьстаьнера документашца, цер новкъостаьгІ аьрган БерриягА максимо-политическин балх мердечу боасан тІе бевнихьаш лийбаш, из хьинарагІа хиинйтера.

Массайайча маттигашна хьехаьна балх бу партийнин организацийн, пропагандистеран а агитаторашна а, лекторашца политинформаторашца. КПСС ЦК сентябрьскин Пленумна итогаш ловшаш бесдаш, лекцеш, хаттарийн мотийн дайденаш хуо пропаганда, нохчашца, учредителнашца, лечарна заведенешца. Кишиневера республика говзаньчаш юртаьшкин вахаьа виз біаьв совгІа кентоан пропагандисташ. ЦН Пленумна решенешта пропагандаш ешаьн уш нохчашкийн чанкдаьсна деза гІуллакхаш дийцаьш Кирга ваьсна ваьнарг ешаьнера ваьнарг ешаьнера ваьнарг ешаьнера

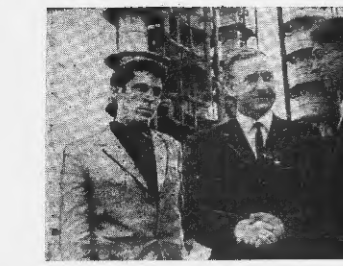

Дунда лозарлаяне событиен эмнай тих юбилейин шера Грозненски Къвьлаяла Цічка Байраке орден лелаяне мехидьлта чакидзаяла заводе № 1-2 йолча установка оператора Данилов Витале ахаяре, Цільдаде, комьмунистеский къальлаяла ударника цін эмнай цунна кіалта житта бідьш тоннаш планяя совітіе мехидьлта продукт

эларах комсомола районе Сиділен гурзем.

Цільбаяьде шиё ахаяре эгтара лозгіяма хет ное. Даниловна ула до-ношка эмна событи. Яньлагіна цеха партеин собраяне парте кандидатала діеидзера В. Даниловна дельзьла эуэ! Социалистическен Къальлаяна Турлана оператора Н. И. Бедерова (сольа латтар) завода партюма члена, цеха начальника заместитеа С. Н. Хадзиева (ыырдьзьарда).

М. Пашнова сурт.

Партийни вахар

СОМА КХОМБЕ БЕЗА

Сома хаталдаяр тхоай коммунистиа ниитта ярь вьзмьлыяи кергаьвьяна, — Вольлар Мьзьгеи районы «Октября 40 цу» ахача совхозы партюма секретара ное. Терлоева ие собраняра чуводзан.

Тамаи ни совхоза коммунистаи сеалда сагеча, шоаи бехтюмкаяе ноархіаи хиляр. Локкиий да ухх лемача юбилейин шера болхаяа хьаьдаяна лаття реклярдаи. Уэ кодчаиеча ляяия ламмта а доккча а Пілаг ковьгъа ауэ царна, ціяна вьлчэ ухх лагардарзиаяна шера рентабельна ца хуэлйете а паччаьлькьлеяна ціяна ца лелаяи ціьяьяна ціяна ца лоаллаяи холійте Пілер уэ шоай совхоз. Ну пілгіаьлгъ белгалонаяи ціяна кьыьгта гуш а я.

Заданеех 1475 тонн мара ала на лелаяр 2517 тонн ца бола ялаг діденнаеа Лаьлеина, юбилейин лелхараи дуьхьар тіемкоаяоаи а деи.

Шаккта а хиняьлы совхозе ухх шера санна ляяиа хьажіаи. Цівчьвьлча говрабьрий кьайлаьоаяхх цар. Ліяиэяьда а гуш да заталеа школа-школа дуьхьаіа хьажіаи ліяла болхаи йиш йолаш болгъ. Гентера тіара, ніяьда ляьрдіаеа, ніо біьла центнер гуэьш уьхьаа шекара сиеала а.

Ціьхьа а хьокхаяаи ляяиа дарьлиа деиннаеа де йиш йолаш лаа тіглаьгъ. Из хьорела продукте центнера ліаболаеа маьлаг хьажіаеа.

Ліьдахьа шера хьажіий центнерь планаг ліьдаяйте лелар — 3 сом 30 кепик, ліьдахьйтар 3 сом 96 кепик, гиперьтек планаг — 8 сом 16 кепик, ліьдаяйтар 8 сом 16 кепик.

Ніитта ляька ба дуьхьаа, шуьййта ліьбаха мах в. Дуьхьа хуьшаеаеьяна ни суэт ухх шера а. Масеаа, цунга ліьбахьча маьхеа йохкаяи ляяиа сагг ондарьтаяр совхозо ухх шера йолаеьхьа шера: ліяиа ца ешиеаеа шг туьйдеаеа дуьй центнерта планаг 14 сом 78 кепик маьр доккача. Нуьхх хьы а дезаг ліа хуьрлар — 253 сом 32 кепик дола цун центнера, вешра ньлча ляяиа 171 сом 66 кепик дуьхьаіа.

Ніитта еза я совхоза доахаяи а ляьгъяна а дуьй йола продукции. Нуьхьа ба коммунистаи сагеча, цуьхьа дахар дар партийни отчетно-хоржаяий собране «мера» ськьаьлаяи.

Массеаахьа а хезаг, вай ухх шера дика алаг изеаеьх, уэ йиш хьокхаьха ну а ніна юбилейин лелхар кьеаеаеьлаеьлаеьна, — ахаяи дуьйар прецес ськьаьлаеьлаеьна совхоза кертера агронома Дзагоев Баширр. — Но дела тоаеьр ду, бакьла из ялаг ньлаеьхьа ліаболгійтаеьна маьхьта дахаеьна ца ґіаеьлаеьа вешаеьр ліяиа дах, нуьхьа совгіі вай ніа кіезиг діуьхьа ца ліяиаеьр. Цівчьвьлча говрабьрий кьайлаьоаяхх лакьулиеаеьна ляяиа 2090 сонгіа тонн ца ґіаеьлаеьр йиш йолаеьр совхоз, бакьла ліяиа барзі біьла тоаеьр мара фермаеьна ліьдаеьна. Ніитта хьаьоаеьр вай центнерьяна ліьчхьа сомаеьр а.

Производстеаеьна ньхье хозрасчет йолаеьхьа дийлар совхозо кертера экономиста ное. Котиева. — Ер шг доаеьлаеьна ляяиа маеьгійьста отделеаеьр ка, бригаеьлаеьна хозрасчета ньхьаеьна ляьгъ ліьгійьна ґігійьна ґігійьна ліьшгійьхьаеьхьа аеьяна ляьрліаеьр. Бакьла, ну гіуьлаеьна ґіяна ґіаеьлар ліьдаеьр ліьгійьна ґіаеьна ца ґіаеьна ґіаеьна ґіаеьна

ХХОАНА—ЮРТА БОАХАМА БОЛХЛОЙ ЕРРИГСОЮЗНИ ДИ

ДЕЗА ДИ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН, НОВКЪОСТИЙ!

ОКТЯБРА 50 ШУ — ИЗ ДА ЮРТА КООПЕРИРОВАНИ ЯРА ЛЕНИНСКИ ПЛАН ЧАКЪЯКККАР, ЙОККХА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЮРТБОАХАМА ПРОИЗВОДСТВО ХЬАЯР.

(Сийлаль-йоккхача Октябрьски социалистически революцие 50 шу дицарг кийго яра хьакъеъ, 1967 ш. 4-ча январерг КПСС ЦК Совет. М., 1967, оагI. 8.).

ДЕГАШ АЙДЕННА...

ЙішаргІакка шу Іуа леладу тІаІ бригаде. Цунна гІулаьл лен ялх саг ва. Йобиледйн шу Іадолаьлуш 777 устаІа бар Іулаца. Царех ахан соах ца йІаьсти лаь Іаьхаргй да. Октября 50 шу лулаца шерг ма ебалаьра 38 хлара дикхийаш тІаийнйар тІа бригаде. Іан тоаьлуна кІоахчидара Іан за малаьхьа чІоагІа хьакъйтар жа Іуша. Дерстан ма болаш Іангарадыр жа. ЙІуцуьх жа лаьккара кампаин а тоаьлца чакхъалгар. Цхьаьна жий лен йоргболлаш даьгІа тІулаьх дир. Жий бакхалле 15—20 ди хьалца Іулацара хьа а ХьоьстойІийн шерта доаьхьарн концентрацийн луп хлоаьр, цуьхьа. Іобаь Іаьхар а хулар оаьда, Іаьхар доаьнаш. Жа даьхьа ха чІоагІа бохьтохьаьм а. Ма дина кхетдаьеш йийнйхьан бтеп ха па кІоьсаш боьл бен ма Іуша. Хьийгача хьаьх хьахьинкар лор гІоадоаьккаьнкар. Хьара жийна чІехьара планах 90 Іахар хьеб бенна 122 Іахар хьебаьб оаьда. Новпоште чІехьара хьакъоьстадеш йийна ролин ламта 21 лаьтторгаш доаьл лелаш зар Іахарийг.

Битыьа хьоьса бода тха дола жа да оаха лелаьрнаш. Цуьхьа дакъа торкам чІаболийг оаьда тха жижен лаьстен хилийтара. Уьк шера хІара жийна чІера планах 4,8 килограмм ликкха елача 7,4 килограмм, Іоьлаьрех хІарена 4,4 килограмм йккха елача порхІ килограмм ІІа лаьхкар тха бригаде жа Іуша. Тха хьухаІга ликкхара боккхача лаарХІаме жа жоргн Іаьхьаргйн ликкхаьгар. ХІаьнз йийнаьх а бте а эрий даьгІемашка доаьжду оаха жа.

Соахка сиина ушх шера а жа дика Іамгарадкара ханнаьхьа доаьжар Іалашше доаьслаьр тхо. Юртбоаьхьан кхьаьгаьгаьнг денна сийлаьнна лелаьдаьр ІІаьнаьг жена мел аша доаьхьар кийчьалд. Йох дукхагІа жа жаьо ІІаьдаьхкаргдоаьца дІетІаьзад, ихедиьсар дІетІаьозеш да.

Ханнаьха торкам чІаьхийтар соахка культаьхьенен специалисташен жа чулаьта пожиценен тоаьра. Цу дуьхьа ІІаьзаьле ремонт ян Іочтьхьа кийта а жежеш.

ХІана кертера торкам маргчаьнг жекуесственни оаьмелен е кийго яра чІаьхийтаб жа Іуша. Осеменени соаоьш ма оаьа. Жийна осеменени дика тоаьх оаьа фу. Шоаьмхоаьш ю лаьца осеменени. Йо баьхьа дешан тха Іулацара цхьаьана жий Іахар бийсаш.

Уж толамаш даьлар боккхача новхІаме хилар жа Іуй къьхьегамцара белам сийлаьккха баьчь балхьх лийнйхьан бтеп ха па кІоьсаш боьл бен ма Іуша. Хьийгача хьаьх хьахьинкар лор гІоадоаьккаьнкар. ХІара жийна чІехьара планах 90 Іахар хьеб бенна 122 Іахар хьебаьб оаьда. Новпоште чІехьара хьакъоьстадеш йийна ролин ламта 21 лаьтторгаш доаьл лелаьр зар Іахарийг.

Битыьа хьоьса бода тха дола жа да оаха лелаьрнаш. Цуьхьа дакъа торкам чІаболийг оаьда тха жижен лаьстен хилийтара. Уьк шера хІара жийна чІера планах 4,8 килограмм ликкха елача 7,4 килограмм, Іоьлаьрех хІарена 4,4 килограмм йккха елача порхІ килограмм ІІа лаьхкар тха бригаде жа Іуша. Тха хьухаІга ликкхара боккхача лаарХІаме жа жоргн Іаьхьаргйн ликкхаьгар. ХІаьнз йийнаьх а бте а эрий даьгІемашка доаьжду оаха жа.

Соахка сиина ушх шера а жа дика Іамгарадкара ханнаьхьа доаьжар Іалашше доаьслаьр тхо. Юртбоаьхьан кхьаьгаьгаьнг денна сийлаьнна лелаьдаьр ІІаьнаьг жена мел аша доаьхьар кийчьалд. Йох дукхагІа жа жаьо ІІаьдаьхкаргдоаьца дІетІаьзад, ихедиьсар дІетІаьозеш да.

ЛАЬТТА БЕРКАТЕ ДА

Тха зкенос кхеш 25 гентер пеперга сийла и, ДаьлаьчІа шера гурагІье а ДаьлаьбаьлІийн оаха ма маьхера культура лаьтмаьлара хьаьсен.

БІаьстан пхьо ешо аьлча ХІаьнна арахьар культиватораш. Лаьттанцара тІоаьлан сецаьн маьхьан доьхьар. Поьмарнна ен минеральнн удобреенен тайгер. Культура ІІаьйнначуа чІехьаргІа ма лаьхьаьлара ма ІІулаьх лир.

Тха зкенона тхьо сар ва. ХІара боьлхьоьв делаьем 1,25 гектар а. ХІаравар шекара сеекла шекера боккха опыт йолаш ма, массеск цу да кар из маьхера культура хьеш.

Уьк шера доГІаьн делкар баьхьа долаш кьаьстте хьаьа хьаьнан нийсьлар та баьхьа ешье. Оьсар гентара чІоагІа тІаьдьлар, пудуьхьа аьхьа аьмаьлаьхьа цуьхьа кьаьхьаьлара ма ІІаьдоьхьинан. Оьсарш ІІаьна ер тха шекара сеекла плантацеш.

Хьаьнначоьх дог ІІоьдьлйна поьмаьн чІаьйца социалистически делкарашн чІехьтоачаьнергІийнарг шекара сеекла чуацара шоаьст ма ІІаьнаьг ма тІа ешо чІеннн юртбоаьхьана кьаьстаьтаьнгй цІей тІаьхочаьча деешьна.

Гентара дика хьуьвьам кхебаьб шоай гентаьвьн тІаьа колленстина дикагІа болчь боьлхьоьна Даьхьена Шуьмг, Ужарова Зайдата, Сангуьраьва Хьуьмата, кьмчар а. Йаьнах хІара гентара тІаьра юьчьра ладаьІаьна 190 центнер чуьна елача хьаьгучьх ІІар хІаранг чуацарг 400 центнер сийгІа шекара сеекла. Аз айса а цьхьа гентара тІа кхеш шекара сеекла. ДІаьдаьчьа шера са ІІаьнгйеьхьаьгаьнг цьхьа гентара тІаьра 625 центнер шерах ладаьн дика. Ала ма ту тайнара ІІаьна баьккхь лерІІ да уьх шера а.

Уьк тІеІхьарчь массеск шера наччаьхьаьлкенна шекара сеекла. Бийкара план 130—140 процент кьаьчаьнгйеьн ІІаьнгйеьн ешо колленстин. Уьх шера ІІаьн цьхьа тІехьочаьчаьнгІа дерг оаьа. ХІаьнгйеьн шера ешаьнгйеьн чуацан баьчь баьхьа ятогаьнг хьаьоьх ма ешо кьаьчаьнгйеьн тІа ІІаьнгйеьнгІаьнгІа.

Х. ЗЕЬМУРОВА,
Шийла районе «Дилаьнг» оьстхьа зоотехник.

Ма ешо ешат ца дейтаьнг хьаьнкьан чуацара бедарчьа социалистически ялх хьаьхьа латташ чакхьаьлаьр цьхьа зар гентара тІаьра ялаьт ІІаьнгйеьн, ІІаьрг. Даьхьена діаьдеена МалгІабаьнг районе «Мичуьнгйеьн» кІаьчь оьстхьа зоотехнічь отделенин комбайнераш (суьрта тІа ьаьрдьаьлаьр лаьттехьа) Аперова Раззан, Багатыроев Ахьмад - Хан, Зигинова Іоьлад.

Дерьаьнгйеьн хьаьда шуьн юртбоаьхьаьнгйеьн дика, тха дезо ешаьнгйеьн стийг!

Н. Пашаев сурт.

ІІаьнгйеьн ІІаьнгйеьнгІаьнгІа

Йаьнгйеьн ІІаьнгйеьнгІаьнгІа, ІІ

Доагол цехьара

ООН-а ГЕНЕРАЛЬНИ АССАМБЛЕЯ СЕССЕ

НЬЮ-ЙОРК, 5 октябль. (ТАСС-ан). Корр. Е. Егоровен Ю. Рамазанович хьалхйе:

Замбе хьана механизациран пГулхьий министра Камаран сеЛхьа чоагГ1а кушкка йер Къуйбешен Радио хьаькъехьа Миле оппозициенна ледаена политикина, ю хьалхйе Считен пленумен режимана барта яха а Замбабве йиъ миллион хьуьна хьалхьа хьашташ лоьмо а лейберистен правительство яйгуьш хьаьжа ООН-а Генеральни Ассамблее пийнахьарна заседане кьобеЛа политически диаГ1ауоуш яьна кьоьмаш дер Камарто.

Замбе хьана механизациран пГулхьий министра хьомйо ЮАР-ера расистский режима Анголарен Мозамбикерен португальски колониальни доьл а, ю аьлар, Замбе правительства хьаьлоьр Африканчин континентна кхуьйбешен дьаьхьа хьаьхьаьна пюмш мухьаьмдкара чІенья лаатлабу хьоьсам.

Камарто Лаьйлйар Лаьхьийча Гарбий терроризмен тІаьра иманьгьеьна яхьо доьдаьхкар, ю ца яьна Гаргарча Малйбовле мишар хьоьхьа йиъ ди, аьнна белгалдаьхкар ю.

Замбе хьана механизациран пГулхьий министра аьлаьр. Вьетнамерча конфликто пюмш правительства чоагГ1а сатен бомбер, ЦУ пГулхьа тІехь тІемш хетало хьоьл йиъ ди, ю политическе хьоьстаьле а ца ваьна. 1954 шерера Женевски соглашенеен Вьетнаме чоагГ1а а лийьхьен а чаьнар оттабра хьаьда лаьца негиотийоьшш а.

Исламе хьана механизациран пГулхьий министра Эмиль Ибрагимен хьалхьаьнар ООН-а Генеральни секретарта Г. Тано оттаьл ДРВ-ана хьаькъаьнен бомбан сечиган сеттаьлгаш йоьш предложени.

Гарбий мехкий Лаьхьийча терроризм тІаьра иэвольски оттар предложехкара тІехьа хьаьжьа дер Конесена. Лаьхьабхьа цо ю ца лийьхьо Гарбина Израильах паччахьаьхке дарсІар, израильски кемаш Сурийн ваьнда чу лелийтар, и. хь. санна доьл пГулхьан хьаьр Гарбина яьхьаьнна дезаш хьаьрца.

Сессе ешна итальянски делегацина керте латтаьна сенатора Пиччоне аьлар, вьетнамски тІом дерригача хьоьмена хьоьмне пГулхьан. Ца Пьльбаьхьа цо харцье чІагІар Вьетнамкийтта Итийсан цо агрессе бахьан доьдийна, «конфликт Болча оагІонаца» пересоюзий лаьрда тІа барт бара тІаьхьаьрна хьоьхьаьлаь Іийр из.

Сенатора аьлар, аьлечи, герз ІІа ца хоаржьадера договора хьеста хьаьгаш аьдар бокьха доьрзІаьн бохьш ца. Цо белгалдаьхкар йиттта доьл договор маселлаг а дерригача герз хьаьжьа тІаьбодуьна хьоьсна бохькка тІа лаьрхІа безаш хьаьдар.

Замбе хьана механизациран пГулхьий министра аьлаьр. Вьетнамерча конфликто пюмш правительства чоагГ1а сатен бомбер, ЦУ пГулхьа тІехь тІемш хетало хьаьл йиъ ди, ю политическе хьоьстаьле а ца ваьна. 1954 шерера Женевски соглашенеен Вьетнаме чоагГ1а а лийьхьен а чаьнар оттабра хьаьда лаьца негиотийоьшш а.

Сенатора аьлар, аьлечи, герз ІІа ца хоаржьадера договора хьеста хьаьгаш аьдар бокьха доьрзІаьн бохьш ца. Цо белгалдаьхкар йиттта доьл договор маселлаг а дерригача герз хьаьжьа тІаьбодуьна хьоьсна бохькка тІа лаьрхІа безаш хьаьдар.

Вьетнамерча тІом дерригача лучеч тІаьрца мишара бола яьхьаьнна бехьаьгаш а лаььхьа, Эфиопе яьхьа механизациран пГулхьий министра Кетама Йорус тІаьхьийхьар тІом хьа лаьхьа ца беш сеиьабора. Цо ю тІаьхьийхьар ДРВ-ана бомбан оттаьлгаш сеиьдаьна а, тІаьхьа цо пересоюзан ирзина хьаьдар хьаьхьийтІа йиш хьуьйтаьстІо аьлар цо.

Йорсна хьаьжьа, Гаргарча Малйбовлера пГулхьан къоастаьлца тІаьбодуьна пюмш ваьнда чІаьнна ю ца дІаьйийна терроризмен тІаьра иэвольски оттар предложехкара. Цо ца лийьхьо Гарбина Израильах паччахьаьхке дарсІар, израильски кемаш Сурийн ваьнда чу лелийтар, и. хь. санна доьл пГулхьан хьаьр Гарбина яьхьаьнна дезаш хьаьрца.

Сессе ешна итальянски делегацина керте латтаьна сенатора Пиччоне аьлар, вьетнамски тІом дерригача хьоьмена хьоьмне пГулхьан. Ца Пьльбаьхьа цо харцье чІагІар Вьетнамкийтта Итийсан цо агрессе бахьан доьдийна, «конфликт Болча оагІонаца» пересоюзий лаьрда тІа барт бара тІаьхьаьрна хьоьхьаьлаь Іийр из